

DUURZAAM ONDERNEMEN

Circulaire economie

Neem de waardeketen van je bedrijf onder de loep en ontdek hoe je met circulair ondernemen het verschil kan maken.

VLAIO

Vlaanderen
is ondernemen

vlaio.be/circulair

Inhoud

Waarom circulair ondernemen?	3
Financiële steun	8
Advies & begeleiding	11

Verantwoordelijk uitgever:
Mark Andries
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel

D/2022/3241/269

Versie oktober 2022

Waarom circulair ondernemen?

Onze huidige economie en industrie werken vooral volgens een lineair principe: basisgrondstoffen zoals metalen, brandstoffen en biomassa worden geëxtraheerd uit de natuur, ze worden op diverse manieren bewerkt en verwerkt tot producten, worden daarna gebruikt en/of verbruikt door consumenten, en uiteindelijk eindigen ze als afval. Deze aanpak heeft een hele tijd gewerkt, maar botst nu op haar limieten: denk maar aan materialenschaarste en de klimaatverandering. De circulaire economie biedt een oplossing.

Crisisbestendig dankzij circulaire economie

Vandaag heerst meer en meer het besef dat de lineaire economie zijn einde nadert en dat de circulaire economie de toekomst is. De coronacrisis heeft dit des te duidelijker gemaakt. Vlaanderen Circulair en VITO hielden in de loop van 2020 een enquête bij diverse organisaties. Voor kenners was de uitkomst geen verrassing: circulaire bedrijven ervaren tijdens de coronacrisis minder tekorten dan andere bedrijven. Van de niet-circulaire bedrijven ervaarde bijna elk bedrijf tekorten, slechts 2% ondervond geen impact. Ondernemers die inzetten op circulaire economie zijn dus meer crisisbestendig.

De voordelen van circulariteit

De circulaire economie biedt heel wat kansen voor creatieve innovatie, en dat binnen een financieel gezonde aanpak.

Elk bedrijf dat stappen zet richting circulair ondernemen kan genieten van deze voordelen:

- Je hebt gunstige effecten op milieu en klimaat;
- Je doet een bijdrage tot de oplossing voor het afvalprobleem;
- Je bent minder afhankelijk van (onzekere) import van grondstoffen;
- Je creëert nieuwe tewerkstellingskansen;
- Je materiaalconsumptie verlaagt (lees: lagere kosten);
- Je kan nieuwe markten veroveren via aangepaste producten of businessmodellen.

Hoe start je met circulair ondernemen?

Hebben we je warm gemaakt voor circulair ondernemen? Maar weet je niet precies waar te beginnen? Als het begrip nieuw voor je is, kan je je eerst wat verdiepen in de vele diverse aspecten van circulaire economie om de mogelijkheden beter te zien. Je vindt inspiratie in ons dossier circulair ondernemen op de VLAIO-website.

Je eerste stappen in de praktijk zetten kan op verschillende manieren. Je hoeft zeker niet meteen een volledig circulaire onderneming te ambiëren, wél is het nuttig en nodig om te kijken waar je jouw onderneming kan inschakelen in een circulaire waardeketen.

Weet je al ongeveer welke richting je uit wil met circulaire economie, of heb je al wat meer ervaring, dan kan je beroep doen op advies en begeleiding van de VLAIO bedrijfsadviseurs of experts uit het VLAIO Netwerk. Heb je een concreet project in gedachten, dan kan je nagaan welke financiële steunmaatregelen VLAIO en haar partners aanbieden voor circulaire economieprojecten.

Meer weten? Neem een kijkje op vlaio.be/circulair

Proef de lekkere, lokale en plantaardige producten van BonMush

Tot voor vijf jaar produceerde het West-Vlaamse BonRill klassieke vleesproducten. Toen Caroline Vercauteren het bedrijf overnam, koos zij voor een nieuwe, innovatieve wind. Met BonMush verschoof de focus van vlees naar duurzame, vegetarische producten op basis van oesterzwam.

Starten door overname

Caroline: “Mijn schoonouders zochten een overnemer voor hun charcuteriebedrijf BonRill. Normaal gezien zou mijn man Thomas de zaak overnemen, maar die zat op zijn plek in de farma industrie. Dus waagde ik de sprong. De eerste drie jaar heb ik snel moeten leren. Het businessmodel liep op zijn einde, zowel qua producten als qua klanten. Er zijn steeds minder lokale beenhouders en vlees heeft de laatste jaren een minder goede reputatie gekregen. Dus namen we de beslissing om over te schakelen naar vegetarische voeding.”

Oesterzwam, de biefstuk van de groenten

Thomas: “Wij zijn ervan overtuigd dat als je mensen meer vegetarisch wil laten eten, het vooral lekker moet zijn. Veel vleesvervangers zijn gemaakt van soja, een allergeen dat ook niet de grootste voedingswaarde heeft. Dat moest beter kunnen, met bijvoorbeeld oesterzwammen. Daarin zitten heel wat voedingsstoffen zoals mineralen, én ze hebben een aangename bite. Niet voor niets worden oesterzwammen de biefstuk van de groenten genoemd.”

Caroline: “Ook belangrijk is dat je oesterzwammen overal kan kweken, ook op koffieresten of ander organisch afval. Die oesterzwammen vormen dan de basis van onze producten. We maken er tonijnbasis, kipbasis of andere vleesbasis mee. Eigenlijk maken we dus vlees of vis na. En omdat het echt om een innovatief product gaat, vroegen we bij VLAIO een ontwikkelingsproject aan. Dankzij die subsidie hadden we de middelen om onze R&D uit te breiden en een mooi gamma aan producten te ontwikkelen”

Duurzaam, lekker en lokaal alternatief

Caroline: “Ons vegetarisch aanbod is op de markt onder de naam van BonMush – de mush verwijst naar de oesterzwammen, natuurlijk. We willen een leuk Belgisch merk zijn en mensen op een niet-activistische manier laten kennismaken met lekkere plantaardige producten.”

Thomas: “Ons grootste doel is om de drempel naar beneden te halen, om duidelijk te maken dat vegeta-

risch eten echt lekker kan zijn en dat we het ook lokaal kunnen produceren. Ook dat is voor ons belangrijk, in het kader van duurzaamheid. We willen met BonMush niet zomaar een startup zijn die een opportuniteit ziet. Nee, we willen echt duurzaam te werk gaan. Vandaar dus onze keuze om met lokale telers te werken, en om daarnaast ook alles zelf te maken – zoals de sauzen. Daarvoor gebruiken we trouwens koolzaadolie en geen palmolie, want die past niet in onze duurzaamheidsvisie. Ook onze verpakkingen zijn zo ontwikkeld dat ze makkelijk gerecycled kunnen worden. Je hoort het, we wilden het van in het begin echt ineens goed doen.”

De toekomst? Die zou zeer mushy kunnen zijn

Caroline: “De laatste jaren ligt vlees onder vuur, om verschillende redenen: de ecologische voetafdruk, het dierenwelzijn, de gezondheidsrisico’s. Mensen denken twee keer na voor ze vlees eten of worden flexitariër. En dat voelen veekwekers ook, meer en meer stallen komen leeg te staan. Wat als we die boeren nu de kans geven om in die stallen oesterzwammen te kweken, die wij dan afnemen? Dit is een idee dat we in de toekomst verder willen uitwerken.”

Thomas: “We willen op termijn echt zoveel mogelijk met lokale partners samenwerken. Die korte keten vinden we erg belangrijk. Maar daarvoor moeten we eerst een afzetmarkt creëren. Colruyt gaf ons intussen de kans om een deel van ons gamma via hun winkels te verkopen, en daar zijn we hen enorm dankbaar voor. In Nederland zijn zeven van onze producten te koop bij Albert Heijn – dat is ook geweldig.”

Financiële steun

Denk je aan investeren in de circulaire omslag van jouw bedrijf? Weet dat je er niet alleen voor staat. Ontdek hier welke financiële steun jouw bedrijf helpt bij een duurzaamheidsstraject.

Kmo-groeisubsidie voor thema 'duurzaam en circulair ondernemen'

Heb je ambitieuze groeiplannen binnen het thema 'duurzaam en circulair ondernemen'? Dan kom je misschien in aanmerking voor de kmo-groeisubsidie. Met dit steuninstrument wil de Vlaamse overheid kmo's helpen een ambitieus groeitraject te realiseren. Dat groeitraject moet aansluiten bij één van de belangrijke maatschappelijk thema's, die naast 'duurzaam en circulair ondernemen' ook internationalisering, digitalisering of innovatie kunnen zijn.

Binnen het thema 'duurzaam en circulair ondernemen' kunnen naast circulair ondernemen ook projecten

gericht op energietransitie, klimaattransitie, milieu of biodiversiteit steun krijgen via de kmo-groeisubsidie.

VOOR WIE: kmo's met een vestiging in Vlaanderen

VOOR WAT: Strategisch advies van een externe dienstverlener of de bruto loonkost van de aanwerving van een strategisch profiel

HOEVEEL SUBSIDIE: max. € 50.000 subsidie per groeitraject

Meer info via vlaio.be/kmo-groeisubsidie

Ecologiepremie+

Wil je jouw productieproces milieuvriendelijker en energiezuiniger organiseren? Dan wil de Vlaamse overheid je daar graag bij ondersteunen. VLAIO kan via de ecologiepremie+ 15 tot 55% van een ecologie-investering financieren. Alleen investeringen uit een limitatieve lijst van technologieën komen in aanmerking (LTL). De technologieën die in aanmerking komen, houden verband met de thema's koeling, transport, verlichting, warmte, water en diverse.

VOOR WIE: ondernemingen die investeren in het Vlaamse Gewest

VOOR WAT: een investering in een performante ecologische technologie (limitatieve lijst)

HOVEEL SUBSIDIE: 15 tot 55% van de meerkost van de investering

Meer informatie vind je via vlaio.be/ecologiepremie

Strategische ecologiesteun (STRES)

Ben je een grote onderneming die van plan is om fors te investeren in ecologische spits technologie? Met strategische ecologiesteun subsidieert de Vlaamse overheid een deel van de meerkost. STRES is een aanvulling op de Ecologiepremie+. Terwijl bij deze laatste een onderneming een keuze moet maken uit gestandaardiseerde technologieën, komt STRES tegemoet aan specifieke en grotere investeringsprojecten. De groene innovatie kost de onderneming minimaal € 3 miljoen, waarvan een percentage van 20 tot 40% door VLAIO gefinancierd wordt.

VOOR WIE: ondernemingen die investeren in het Vlaamse Gewest

VOOR WAT: een investering in niet standaardiseerbare, ecologisch technologie

HOVEEL SUBSIDIE: 20 tot 40%, afhankelijk van de grootte van het bedrijf en de technologie

Alle informatie vind je via vlaio.be/STRES

Innovatiesteun

Je hebt een baanbrekend idee en je wil een nieuwe technologie ontwikkelen, processen of diensten verbeteren, een prototype bouwen of een pilootfase doorlopen? Als ondernemer die voor een grote vernieuwing vol risico's en uitdagingen staat, heb je nood aan extra financiën én nieuwe kennis. Met een VLAIO-subsidie in de vorm van een ontwikkelingsproject of onderzoeksproject kan je jouw ambitieuze plannen versterken en misschien zelfs versnellen.

(!) Maatschappelijke meerwaarde belangrijke selectiecomponent

Sinds 2021 kan je bij je steunaanvraag niet alleen economische, maar ook ruime maatschappelijke meerwaarden in rekening brengen. Denk bijvoorbeeld aan innovatieprojecten gericht op klimaatvriendelijke productieprocessen en technologieën om op een duurzame manier energie op te wekken, op te slaan of aan te wenden. Wel wordt verwacht dat er een voldoende grote hefboom is van de toegekende steun op de globale maatschappelijke

lijke meerwaarde. Zo creëren we een win-win voor onze ondernemingen en voor Vlaanderen.

VOOR WIE: ondernemingen

VOOR WAT: kosten gerelateerd aan een ontwikkelingsproject

HOEVEEL SUBSIDIE: 25 tot 50% van het project, min. € 25.000 en max. € 3 miljoen

(!) Toelichting over klimaatplan vereist bij indiening

Vanaf 1 oktober 2022 dienen grote ondernemingen en energie-intensieve kmo's over een klimaatplan te beschikken en moet bij de steunaanvraag een toelichting over het klimaatplan gevoegd worden.

Alles over deze steun lees je op vlaio.be/innovatie

Benieuwd welke subsidies en financieringsmogelijkheden nog bestaan om je te helpen de circulaire omslag te maken? Bijvoorbeeld bij federale en Europese overheden of financiële instanties?

=> Je vindt het volledig aanbod via [vlaio.be/subsidiatabank](https://vlaio.be/subsidi databank)

Advies & begeleiding

Zoek je advies en begeleiding voor projecten die jouw bedrijf inschakelen in een circulaire waardeketen? Dan vind je die bij VLAIO en de partners van het VLAIO Netwerk! Op welk advies en begeleiding kan je beroep doen? We sommen het graag even op.

VLAIO bedrijfsadviseurs

Ben je op zoek naar partners of steun om jouw bedrijfsplannen rond circulair ondernemen waar te maken? De VLAIO bedrijfsadviseurs helpen je graag op weg. Zij ondersteunen je bij het vormgeven van je aanpak en gidsen je naar de juiste kennis, partners en financiële hefboomen die specifiek voor jouw bedrijf relevant zijn. Denk aan private aanbieders, kennisinstellingen strategische - en collectieve onderzoekscentra en intermediaire organisaties zoals Voka, UNIZO, Sirris ...

Maak een gratis afspraak via vlaio.be/afpraak

Experten uit het VLAIO Netwerk

Weet je niet goed hoe te starten met je energieambities en/of wil je zelf meer te weten komen over dit onderwerp? Zoek je advies, coaching of een lerend netwerk van bedrijven die voor dezelfde uitdagingen staan? Wend je dan tot de partners uit het VLAIO Netwerk. Zij sensibiliseren, adviseren en informeren ondernemers over het belang van energietransitie. Ze voorzien coaching en begeleiding en je kan bij hen terecht voor infosessies, masterclasses, workshops, opleidingen, netwerking, begeleiding ...

Duik in het aanbod circulariteit van het VLAIO Netwerk op vlaio.be/expertisedatabank

Platformen maakindustrie

In 2022 steunt VLAIO meer dan 40 circulaire projecten die elk een hefboom zijn om hun sector of waardeketen meer circulair te maken. Vaak kan je als bedrijf profiteren van de opgebouwde inzichten of zelfs participeren aan projectactiviteiten. Het overzicht van de lopende projecten vind je binnenkort op de VLAIO-website.

Surf naar vlaio.be/vlaio-netwerk

FINMIX

Zit 'reduce, reuse, recycle' in jouw activiteit verweven? En ben je ook op zoek naar de juiste bedrijfsfinanciering voor jouw circulaire ambities? FINMIX biedt je de kans om je plan voor te stellen aan een panel van financieringsexperten. Zij beoordelen je business- en financieel plan en adviseren je over de meest aangewezen financieringsmix.

Check snel vlaio.be/finmix

Bikebat sleutelt aan fietsbatterijen die zowel circulair als innovatief zijn

De verkoop van elektrische fietsen is tijdens de coronacrisis geëxplodeerd. Thijs De Ridder verzoent met Bikebat circulariteit en innovatie door fietsbatterijen vanop afstand te herstellen, te upgraden of in winterslaap te doen gaan. Dankzij VLAIO-steun produceert hij vandaag ook zélf batterijen onder de merknaam Pulson.

90% batterijen perfect te herstellen

Thijs De Ridder richtte Bikebat in 2014 op. “We zagen dat veel batterijen van elektrische fietsen gewoon worden vervangen wanneer ze minder beginnen te presteren. Dat is doodzonde, want 90% van de batterijen die mankementen vertonen, kan je nog perfect repareren. Wij willen zo veel mogelijk recupereren. Grote merken maakten hun batterijen vaak bewust heel moeilijk herstelbaar. Dat is jammer, want zo houden deze bedrijven de doorbraak van de circulaire economie tegen. Gelukkig

zien we intussen dat de meeste fabrikanten daar toch steeds bewuster over beginnen nadenken.”

Verzoenen circulariteit met innovatie

Bikebat houdt het niet bij het louter herstellen van batterijen, maar gaat ook volop aan het innoveren met die batterijen. “We verzoenen circulariteit met innovatie. Wat bij batterijen voor elektrische fietsen bijvoorbeeld ontbrak, was de mogelijkheid om vanop afstand met de batterijen te communiceren. Dat was een gat in de markt”,

vertelt De Ridder. “Met ons systeem kunnen we batterijen vanop afstand uitlezen. Als gebruikers aangeven dat hun batterijen minder goed presteren, moeten ze daar niet mee naar de winkel komen en zijn ze hun batterij geen dagen kwijt. Wij kunnen meteen digitaal checken wat er aan de hand is. Ligt het aan de fietser zelf, die misschien wat trager is geworden? (lacht) Of is er een update van de software nodig? Ook die kunnen we vanop afstand doen.”

“Nog een belangrijke innovatie is dat we in onze software het laadprofiel van de batterij hebben aangepast. Een batterij van een e-bike gaat langer mee als je ze niet elke keer voor de volle 100% oplaadt. Wij zorgen ervoor dat opladen automatisch stopt voor de 100% bereikt is. Dat is een relatief eenvoudige ingreep, waarmee je de levensduur van je batterij gevoelig verlengt.”

“We laten de batterij ook in rustmodus gaan wanneer je ze een tijd niet gebruikt. Wij kunnen je fietsbatterij dus als het ware in winterslaap laten gaan, zodat ze niet verslijt wanneer je fiets werkloos in de garage staat.”

Complexe operatie in exploderende markt

Van batterijen herstellen en upgraden was het een logische stap om ook zélf eigen batterijen te produceren, onder de merknaam Pulson. Daarvoor startte Bikebat een ontwikkelingsproject met de steun van VLAIO. “Zonder die steun hadden we nooit kunnen staan waar we vandaag staan. Dankzij die injectie van VLAIO konden we twee extra ingenieurs aannemen, die ons sneller doen groeien en innoveren.”

“We boksen op tegen grote kapitaalkrachtige spelers in een steeds competitievere markt. Bovendien is een batterij maken een complex samenspel van grondstoffen, cellen en elektronica die ruim op voorhand moeten besteld worden. Niet eenvoudig met de huidige grondstoffenschaarste en dure prijzen. We hadden die VLAIO-steun dus echt nodig om voorop te blijven lopen.”

DUURZAME **ONTWIKKELINGS-DOELSTELLINGEN**

VLAIO gaat aan de slag met de DUURZAME ONTWIKKELINGS-DOELSTELLINGEN van de Verenigde Naties

De Sustainable Development Goals (SDG's) werden in 2015 door de VN opgesteld als de mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030 met aandacht voor economische, sociale en ecologische aspecten.

Ook VLAIO wil een belangrijke bijdrage leveren aan duurzaamheid en aan een succesvolle transformatie van de Vlaamse economie en samenleving.

vlaio.be/circulair

info@vlaio.be

Download of bestel deze
brochure

